

Fondatorii SSVP de la studenți celibatari la bărbați cu familie

Cunoaștem cu toții care au fost începuturile Societății Sfântul Vincențiu de Paul. Șase studenți din provincie veniți la Paris pentru studii, se adună în jurul unui parizian de 40 de ani, Emmanuel Bailly pentru a se sprijini reciproc în trăirea credinței. Odată cu terminarea studiilor, toți se întorc în localitatea de baștină, Frederic revine la Lyon în 1836 și este singurul care se întoarce la Paris în 1841 pentru a-și realiza cariera de profesor universitar la Sorbona. Toți tinerii erau burghezi din provincie, catolici practicanți, intelectuali, idealști și liberi.

Burghezi din provincie

Fondatorii SSVP sunt tineri aparținând burgheziei caracteristică secolul al XIX-lea din Franța. Părinții lor erau fie proprietari, fie exersau o profesie liberală: profesor universitar, medic, avocat, notar. Situația economică bună a familiilor burgheze le permitea să aibă servitori și să-și educe copiii în pensuni și universități de renume, pentru a continua apoi tradiția din familie. Familia îi întreține la Paris, le oferă mijloace pentru a avea confortul cu care sunt obișnuiți, face apel la cunoștințele din capitală pentru a le ușura viața. La Paris, frecventează doar anumite cercuri. În timpul vacanțelor, toți se întorc în familie sau călătoresc în afara țării.

Influențată mai mult sau mai puțin de ideile revoluționare, burghezia se considera fie păstrătoarea valorilor morale și religioase a societății, fie purtătoarea ideilor iluminismului și a valorilor revoluționare, fapt care ducea la anumite tensiuni și conflicte.

Catolici practicanți

Veniți din afara Parisului și educați în tradiția creștină, inițiatorii SSVP se confruntă, mai întâi în cadrul universității, cu ideile progresiste, iluministe și anticlericale pe care le afixau unii dintre colegi și profesori, dar și Parisul, în ansamblu, le prezintă imaginea unei societăți care consideră credința și valorile morale ca fiind învechite oferind un mod de viață libertin și boem. Pentru a rezista atacurilor și ispitelor, tinerii simt nevoia să se unească și să se sprijine reciproc. De aceea vor căuta să frecventeze doar locurile și persoanele care le garantează acest lucru. Astfel ajung toți să asiste la Conferințele de istorie prezentate de un anumit Emmanuel Bailly. Catolic convins, Bailly înțelege greutățile tinerilor veniți din provincie și are mai multe inițiative în favoarea lor: pensiuine, diferite asociații pentru studiu, tipărirea de ziare catolice.

Intelectuali

Fondatorii SSVP erau studenți la Paris, la drept sau la medicină. Toți au beneficiat de o educație aleasă în familie: sunt pasionați de istorie, de literatură, de artă. Le place să citească și să scrie. Între ei se dezvoltă un schimb epistolar de calitate, în care se vede gustul pentru exprimarea poetică, stilul romantic, precizia expresiilor. Toți sunt foarte buni oratori și știu să convingă prin puterea argumentelor. Frecventează cercurile intelectuale și culturale, îi cunosc sau sunt cunoscuți de marii profesori sau scriitori ai timpului.

Foarte atenți la critica venită din partea celor care se considerau „liberi” de obscurantismul religios, toți vor ca discursul propus de Biserică să fie și un discurs intelectual, nu doar doctrinal și moralizator, de aceea intervin pe lângă arhiepiscopia Parisului pentru a iniția acest tip de discursuri în catedrala Notre-Dame.

Idealiști și liberi

Fondatorii SSVP erau ferm convinși că pot schimba societatea și lumea, de aceea se angajează pe toate fronturile: mai întâi în cadrul universității, apoi în cadrul Bisericii și în societate. Fiecare crede că munca și efortul lui personal pot aduce schimbarea, pot duce la crearea unei societăți mai drepte. Știu că sunt prea puțini, de aceea caută să coopteze cât mai mulți intelectuali și sprijină la rândul lor eforturile altora care au același scop.

Departate de familie, fără grija zilei de mâine, tinerii își folosesc toate resursele fizice și intelectuale pentru a se forma și pentru a transforma societatea, cred în forțele și în reușita lor. Pentru ei, viața de familie, căsătoria, este o piedică în realizarea acestui ideal.

CONFERINȚELE STUDENȚEȘTI

Vocația la viața de familie

Anii de studenție le oferă tinerilor fondatori ocazia de a conștientiza rolul pe care îl au în societate, obligația de a și-l asuma, precum și mijloacele de a se pregăti. Conferința le oferă sprijinul moral și afectiv pentru a rezista atacurilor și ispitelor. Prietenia, camaraderia, dragostea reciprocă le dă sentimentul unei vieți „de familie”, le oferă echilibrul psihic și afectiv de care au nevoie. De aceea căsătoria este privită ca o abandonare a responsabilităților cetățenești și politice.

Odată cu terminarea studiilor, fiecare revine în orașul său pentru a-și exercita funcția pentru care s-a pregătit. Departate de prieteni, fiecare dintre ei trece printr-o perioadă de singurătate și de căutare a vocației. Supuși unor presiuni și din partea familiei, toți aleg, în final, viața de căsătorie, spre nemulțumirea celor care au rămas la Paris și continuă idealul din „studenție”. Auguste Le Taillandier se căsătorește în 1838, François Lallier în 1839, (este nașul fetei lui Frederic), Frederic în 1841, Paul Lamache în 1844, Pierre Clavé în 1847 și Jules Devaux în 1848.

Viața de căsătorie nu pune capăt activităților caritative, majoritatea devin fondatori de conferință în orașul natal, sau frecventează o conferință deja înființată. Cert este că ajutorarea săracilor devine o caracteristică a vieții lor, chiar dacă nu întotdeauna și cea mai importantă.

De la Conferințe „studențești” la Conferințe „stabile”

Entuziasmul și idealismul tinerilor fondatori atrage și alți studenți, în plus, fiecare încearcă să convingă cât mai mulți prieteni și cunoscuți să li se alăture, ceea ce face ca în câteva luni numărul să crească considerabil, pentru ca apoi să se hotărască împărțirea în mai multe secțiuni. Studenții se organizează în jurul parohiilor de care aparțin, Conferința ia numele parohiei. Astfel în parohia Sfântul Médard, majoritatea sunt studenți la politehnică, cei de la

Saint-Etienne-du-Mont sunt studenți la drept, cei de la Notre-Dame-des-Victoires studenți la medicină și exemplele pot continua.

Câteva caracteristici ale conferințelor studențești

Entuziasmul caracteristic tinereții, dar și idealismul. Tinerii se cred capabili să schimbe lumea și se angajează cu toată forța. Nimeni și nimic nu-i poate opri. În plus, se folosesc de fiecare ocazie pentru a-și întări convingerile religioase, pentru a cunoaște realitățile sociale și politice ale societății, de aceea participă la diverse reuniuni organizate de alte instituții, participă la dezbateri, la procesiuni și conferințe. Vor ca tinerii să li se alătore și fac propagandă în favoarea credinței, în favoarea angajării sociale. Boicotează anumite reuniuni cu caracter anticlerical, boicotează cursul unor profesori considerați prea ostili catolicismului, cer dreptul la replică, răspund la articole jignitoare publicate de ziare.

Prietenia. Ajunși la Paris, studenții caută cunoștințe, mai ales printre cei veniți din același oraș. Frecventarea acelorași cursuri sau seminare îi ajută să se cunoască și să se încurajează reciproc. Prietenia are ca bază interesele comune: știința, religia, istoria, dorința de angajare și afirmare, dar și practicarea carității. Dacă ceilalți studenți își dau întâlnire în cabareți și restaurante, ei frecventează cercurile literare, de istorie și filozofie și religie.

Mobilitatea. Începutul și sfârșitul anului universitar aducea mari schimbări în Conferință: cei care-și terminau studiile plecau lăsând locul noilor veniți. Președintele Conferinței lasă locul altuia, în momentul în care pleacă din Paris, ceea ce face ca mandatul de președinte să fie de scurtă durată, până să fie reglementat. Anul universitar dădea ritmul activităților și al întâlnirilor. De cele mai multe ori Conferința își diminuea activitatea, chiar și-o întrerupea în timpul vacanței, când studenții mergeau în familie.

Anonimatul. Studenții vin din provincie, nu cunosc săracii din Paris, nu știu nimic de ei. De aceea se adresează celor care îi cunosc și știu să-i îndrume. Pentru săraci, studenții sunt niște străini, nu știu nimic de ei, nici de unde vin, nici cine sunt. Timpul și vizitele regulate îi ajută să se cunoască și să se respecte reciproc.

Ajutorul acordat. De la prima întâlnire când s-a hotărât vizitarea și ajutorarea săracilor, tinerii s-au angajat să-i ajute pe nevoiași pe cheltuiala lor. Fiecare dădea cât putea, cât îi permitea „punga” primită de la părinți. La sfârșitul fiecărei ședințe se făcea o colectă secretă pentru ajutorarea săracilor. Foarte repede, studenții își dau seama că nu au prea multe mijloace materiale. Unii dintre ei hotărăsc să doneze ceea ce câștigă din publicarea unor articole. Deschiderea și receptivitatea caracteristică tinereții, îi ajută să diversifice forma de ajutorare și să accepte colaborarea sau sprijinul altor organizații: Fiicele Carității, parohiile, biroul de asistență socială.

Deschidere și receptivitate

Odată cu acceptarea membrilor stabiliți în Paris și care proveneau din alte pături sociale: funcționari, medici, avocați, profesori, jurnaliști configurarea Conferințelor se schimbă, activitățile se diversifică, tonul este dat de cei „stabili” care le reproșează uneori tinerilor lipsa de consecvență. Aceste tensiuni sunt întreținute și de preoții care se implică tot mai mult și vor să preia controlul. Multe Conferințe petrec prea mult timp în biserică, sau vor să

participe la toate celebrările organizate de parohie și de dieceză. Mai mulți tineri vor să se angajeze mai mult, vor să se consacre slujirii săracilor. Frederic intervine și insistă asupra caracterului laic și autonom al Societății, fiind convins că membri pot îmbina viața de familie, cariera și slujirea săracilor.

Înființarea de Conferințe în alte medii decât cele universitare, în care membrii sunt stabiliți în acea localitate duce la alte schimbări atât la nivel organizatoric cât și la nivel de activitate. Dacă la prima întâlnire s-a stabilit că vizitarea săracilor va fi activitatea unică a Conferinței, realitatea de pe teren îi obligă pe primii membri să se adapteze. Astfel în decembrie 1833 mai mulți membri aleg să lucreze ca voluntari în biroul de asistență socială din sector, pentru ca începând cu anul 1835, membri să accepte cererea parohului de la Saint-Etienne-du-Mont și să facă catehismul cu copiii săraci din parohie și să ajute câteva familii sărace.

Conferința este atentă la nevoile ce se prezintă și caută să găsească un răspuns. În timpul iernii săracii au nevoie de îmbrăcăminte. Pentru a-i ajuta, vincentienii organizează o magazie de haine unde pun mai întâi hainele de care se pot lipsi, apoi cer haine de la prieteni și cunoscuți. Nevoia este atât de mare încât magazie e mereu goală.

Vincentienii sunt atenți la formarea intelectuală a membrilor, dar și a săracilor. Toți au nevoie de cărți. Repede se va organiza o bibliotecă ce va conține materiale pentru catehism, cărți de lectură pentru tineri (donații din partea editurilor și a ziarelor catolice), dar și cărți de care studenții aveau nevoie la facultate.

Noii membri parizieni cunosc foarte bine situația muncitorilor din capitală, dar mai ales a șomerilor. Pierderea locului de muncă însemna, în cele mai multe cazuri, căderea în sărăcie. De aceea organizează o rețea de cunoștințe pentru ca săracii să aibă de lucru. Situația copiilor care bântuie pe străzile Parisului nu-i poate lăsa indiferenți pe tinerii vincentieni.

Cu ajutorul parohiilor și a diferitelor congregații, vincentienii vor participa sau vor organiza ei înșiși așa zisele patronaje pentru copiii săraci și orfani. Patronajele se vor dezvolta în Italia sub numele de oratoriu. Locuri amenajate unde copiii pot petrece timpul liber, învață să se joace, învață rugăciuni, cum să se comporte, sunt duși în tabără. Unele oratorii se transformă în adevărate ateliere pentru copiii unde pot învăța diferite meserii.

Prefectura capitalei le cere tinerilor vincentieni să viziteze copiii din centrele de detenție, să-i învețe să scrie și să citească, dar și misterele credinței. Activitatea foarte dificilă, vincentienii au nevoie de multă răbdare și înțelegere deoarece copiii „pușcăriași” par corupți și pătrunși de rău „până în măduva oaselor”.

În câțiva ani, nucleul de 7 tineri care voiau să schimbe lumea se transformă într-un grup tot mai mare, care devine conștient de amploarea sărăciei, dar și neputința lor. De aceea vor căuta să coopteze cât mai mulți membri și să sprijine înființarea a cât mai multe conferințe. Efectiv, foarte repede, mai întâi Parisul apoi întreaga Franță se împânzește de Conferințe. Cum iau naștere aceste Conferințe? De cele mai multe ori sunt membrii din Paris, care odată întorși în orașul lor organizează o Conferință după modelul parizian, având grijă să-și informeze vechii colegi și să le ceară documente și informații. Noii fondatori din provincie fie au fost membri, fie au avut un contact cu vincentienii, fie vor să răspundă unor nevoi

urgente și nu știu cum să se organizeze. Atunci iau legătura cu un membru și cer informații. După adoptarea regulii, fiecare Conferință va primi o copie. Activitățile desfășurate de Conferințele din Paris sunt luate ca exemple pentru organizarea activității din provincie.

Câteva caracteristici ale Conferințelor din provincie

Stabilitatea. Membrii sunt locuitori ai orașului, angajați în câmpul muncii (chiar dacă o mare parte aparține burgheziei), majoritatea sunt bărbați cu familie, cunosc destul de bine situația și nevoile oamenilor. De cele mai multe ori, domeniul de activitate se restrânge la sectorul parohial, sau la o instituție oarecare din oraș: orfelinat, pușcărie, spital, fără a neglija însă vizita la domiciliu. Cercul membrilor se restrânge și el tot la sectorul parohial. Să nu uităm că este o organizație catolică pentru catolici. Conferința oferă credincioșilor catolici posibilitatea de a-și trăi credința, de a-și mărturisi credința prin practicarea faptelor de milostivire.

La vedere. Activitatea și angajarea vincentienilor nu pot fi ascunse. „Toată lumea” îi vede și știe ce fac. În plus, comunitatea le cunoaște familia, situația, bucuriile și necazurile, sunt supuși „criticii”. La fel și cu săracii, de cele mai multe ori situația lor este cunoscută, se cunosc și cauzele care au dus la sărăcie, de aici riscul de a critica, judeca sau de a refuza acordarea ajutorului.

Prietenia. Principiul de bază al Conferinței este prietenia, însă ea este trăită diferit la Paris, de tinerii veniți din cele patru colțuri ale țării, și în provincie, de oameni care se cunosc mai mult sau mai puțin. Prietenia îi ajută pe studenți să nu se simtă singuri și să rămână fideli credinței. Pentru membrii din stabili, din Paris sau din provincie, primul lor de apartenență este familia și nu grupul de prieteni. Ritmul întâlnirilor, dar și durata angajării sunt dictate de nevoile familiei. În schimb, întreaga familie beneficiază de sprijinul și prietenia Conferinței, cercul de prieteni se lărgește.

În câțiva ani, majoritatea Conferințelor sunt stabile, chiar și cele din Paris. Dacă la început, studenții sunt majoritari, la Paris, cu timpul, numărul lor scade, fie din lipsă de interes, fie din lipsa unor lideri atractivi. În Conferințe crește numărul persoanelor „în vârstă”, ceea ce va duce la o anumită rutină. Conștienți de pericol, conducerea SSVP va căuta mijloace pentru a atrage tinerii și pentru a menține o anumită prospețime.

Cei 7 fondatori ai SSVP s-au lăsat conduși de Duhul Sfânt și astfel au putut transforma o activitate din studenție într-o activitate permanentă care durează și astăzi. Deși li s-au schimbat condițiile de viață și statutul social, trăirea și mărturisirea credinței prin practicarea faptelor de milostivire a rămas amprenta vieții lor de creștini angajați în Biserică și în societate. Conștienți că „unde-i unul nu-i putere” au chemat și pe alții să li se alăture, au acceptat părerile și schimbările propuse de aceștia, și-au diversificat activitatea și și-au schimbat modul de a trăi prietenia. Atenți la nevoile celor din jur, și-au adaptat ajutorul și intervenția în funcție de realitățile săracilor pe care i-au întâlnit.

